

Fra rådet til tinget

TEKNOLOGIRÅDETS NYHEDSBREV TIL FOLKETINGET

Nr. 290 | februar 2016

Borgernes topmøde har talt:

Bedre samspil, mere planlægning

Den overordnede planlægning skal styrkes og flere områder skal i fremtiden bruges på en måde, der tilfredsstiller mange behov på én gang. Produktionen af fødevarer, træ og energi skal tage vidtgående hensyn til natur og miljø

250 repræsentativt udvalgte borgere var samlet til 'borgertopmøde' i Odense den 23. januar. De brugte en dag på at tage stilling til anvendelsen af Danmarks areal i fremtiden.

På nogle spørgsmål blev der givet klare svar. Skal Danmark have mere skov og større naturområder? Ja. Skal landbruget og skovbruget altid tage hensyn til natur og drikkevand, også hvis det kræver ændring af praksis? Ja. Skal strandbeskyttelseszonen op til 300 meter fra kysten administreres som hidtil? Ja. Om andre spørgsmål var der delte meninger. Men

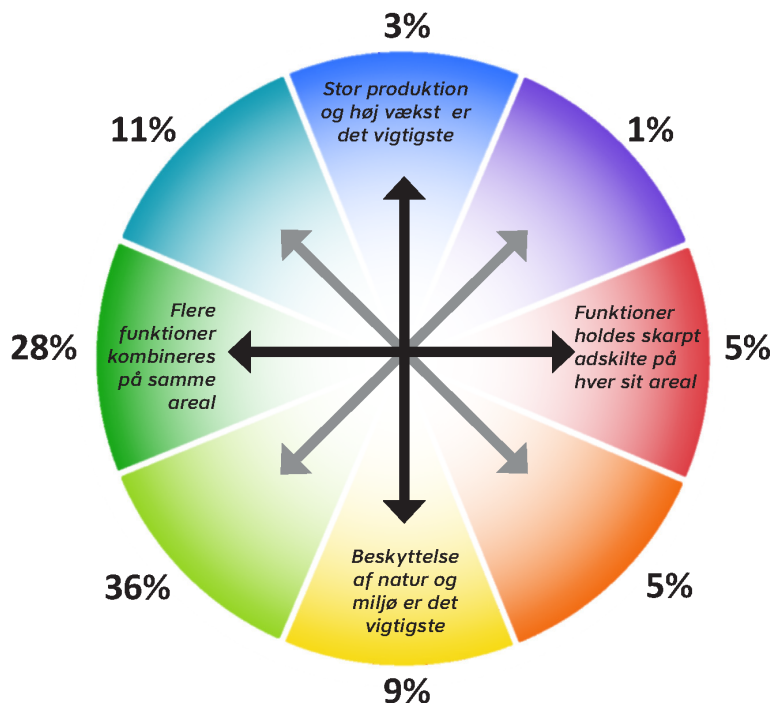
de fleste gik ind for en planlagt og koordineret udvikling i retning af grøn, miljø-, natur- og klimavenlig vækst.

Er Danmark for lille?

Dilemmaet var tegnet skarpt op for deltagerne:

Der er ønsker og planer og politiske beslutninger om mere skov i Danmark, større naturområder, mere genopretning af natur, vandløb og våde områder, nye veje og jernbaner, større byområder, mere byggeri på landet og ved kysterne, flere fritidsaktivi-

I hvilken retning ser du helst, at anvendelsen af Danmarks areal udvikler sig?

Blandt borgerne er der klart flertal for en grøn vækst, der kombinerer økonomisk aktivitet med rekreation og fritidsaktiviteter og tager vidtgående hensyn til beskyttelsen af natur og miljø.

Udgiver
Fonden
Teknologirådet
Toldbodgade 12
1253 København K
Tlf. +45 33 32 05 03
www.tekno.dk
tekno@tekno.dk

Abonnement
Nyhedsbrevet kan
modtages pr. email.
Tilmelding på:
rtt@tekno.dk
Tidligere nyhedsbreve
findes på:
www.tekno.dk

Projektet
Prioritering af fremtidens
arealanvendelse i Danmark
støttes af:

VELUX FONDEN

Fra rådet til tinget

TEKNOLOGIRÅDETS NYHEDSBREV TIL FOLKETINGET

teter, mere turisme, nye vindmøller, større produktion af bioenergi, mere økologisk jordbrug, arealer til brug for klimatilpasning...

Det kræver plads. Hvis alle de erklærede mål skal nås på hver sit areal, er der brug for mere end 30 procent ekstra kvadratmeter. Men Danmark bliver ikke større.

Så hvad skal vi gøre ved det? Kan flere forskellige formål spille sammen og måske endda med fordel opfyldes på de samme områder? Hvordan vil vi prioritere? Hvad er de vigtigste mål? Er der nogen, vi vil give afkald på?

Ekspert er ikke nok

Borgertopmødet var en del af Teknologirådets projekt 'Prioritering af fremtidens arealanvendelse i Danmark'.

"Vi er nødt til at tale meget mere sammen om fremtidens brug af det åbne land, fordi der er så mange interesser på spil. Men det ikke nok bare at høre på eksperterne og politikerne, og det er derfor, I er her i dag. Vi skal høre, hvad I mener. I er jo repræsentanter for danskerne. Hvad er det for beskeder I har? Hvad er det for prioriteringer, I kan blive enige om i dag, som vi kan få ind som politikere og tage med i vores videre arbejde i forhold til at lave disse prioriteringer," sagde folketingsmedlem Jens Henrik Thulesen Dahl, Dansk Folkeparti, da han åbnede borgertopmødet.

Steen Gade, forhenværende folketingsmedlem for Socialistisk Folkeparti, sluttede mødet af. Han var imponeret over forsamlingens 'informerede stillingtagen' og mod til at skære igennem på vanskelige punkter. "Jeg finder det spændende, at I så klart

Mere end en meningsmåling

Borgertopmødet er et koncept, der er udviklet af Teknologirådet og afprøvet gennem mange år, både i Danmark og udlandet. Det egner sig godt til at belyse borgernes mening om komplicerede emner.

Et repræsentativt udsnit af befolkningen bliver inviteret til at deltage. Et par uger før mødet får de tilsendt et hefte med grundig men let forståelig information om emnet. På selve dagen lytter deltagerne til korte ekspertoplæg om hvert tema (højst 5 minutter). Derefter taler borgerne

sammen i grupper om deres viden, meninger og argumenter, før de hver for sig og anonymt afgiver deres stemme. Ved mødet i Odense var der syv temaer med i alt 37 individuelle spørgsmål og et enkelt spørgsmål, som grupperne besvarede i fællesskab.

I modsætning til en meningsmåling, hvor man bliver ringet op og svarer ud fra sin paratviden, viser borgertopmødet de meninger, folk når frem til, når de har fået grundige oplysninger og har ført en demokratisk debat indbyrdes.

Udgiver

Fonden

Teknologirådet

Toldbodgade 12

1253 København K

Tlf. +45 33 32 05 03

www.tekno.dk

tekno@tekno.dk

Abonnement

Nyhedsbrevet kan

modtages pr. email.

Tilmelding på:

rtt@tekno.dk

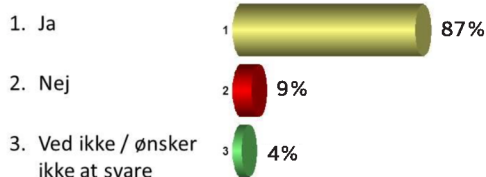
Tidligere nyhedsbreve

findes på:

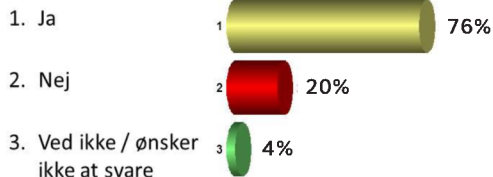
www.tekno.dk

Udvikling eller afvikling: Hvordan synes du, vi skal håndtere landdistrikterne i fremtiden?

4.2 Skal der indføres "udviklings- eller omdannelseszoner", hvor der tillades nye boformer?

4.3 Skal der indføres "afviklingszoner", hvor nogle landsbyer nedlægges?

går ind for overordnet planlægning og en udviklingsretning hvor flere funktioner skal kombineres på samme areal – med vidtgående hensyntagen til natur og miljø.”

”På nogle punkter, som for eksempel ønsket om mere skov og mere vild natur, er I helt på linje med flertallet af Folketingets politikere. På andre områder er der klar forskel, for eksempel når I siger at vandløb først og fremmest skal fungere som naturområder og bruges til klimatilpasning, men ikke til dræning. Og når I siger at strandbeskyttelseszonen skal håndhæves stramt.”

”I den mere end 10 år lange debat om affolkning i landdistrikterne kan man vel sige, at alle politiske partier er gået rundt om grøden. Så kommer I og siger helt klart: Ja, vi skal have udviklingszoner. Men

vi skal også have afviklingszoner. Har I hørt noget politisk parti for alvor sige det sidste?”

Flere aktiviteter på samme areal

Dagens første tema var sameksistens af flere aktiviteter på det samme areal. Kan landbrug og skovbrug, naturområder og vådområder i højere grad forenes med formål som energiproduktion, sommerhus- og fritidsområder, klimatilpasning, byudvikling og transport?

Hvert bord blev bedt om at diskutere mulighederne og fremhæve tre forslag. Grupperne kunne også advare mod problematiske kombinationer.

Det førte til en lang række forslag f. eks. om forskellige former for energiproduktion, naturpleje, klimatilpasning og rekreation eller fritidsaktiviteter i

Langvarigt projekt

Borgertopmødet i Odense var den foreløbige kulmination på projektet Prioritering af fremtidens arealanvendelse i Danmark. Projektet er støttet af VELUX FONDEN og udføres af Teknologirådet i samarbejde med Aalborg Universitet. Dets formål er at skabe en bred offentlig debat om, hvordan anvendelsen af Danmarks areal skal prioriteres og planlægges i fremtiden.

Projektet har frembragt en større baggrundsanalyse og afholdt workshops med eksperter, interessenter og politikere. 'Fremtidspanelet', et politisk følgegruppe med repræsentanter for alle politiske partier har deltaget i projektet. Gruppens medlemmer er Anni Matthiesen, Venstre, Christian Poll, Alternativet, Henrik Dahl, Liberal Alliance,

Ida Auken, Radikale Venstre, Jens Henrik Thulesen Dahl, Dansk Folkeparti, Kirsten Brosbøl, Socialdemokratiet, Maria Reumert Gjerding, Enhedslisten, Mette Abildgaard, Det konservative Folkeparti og Steen Gade, Socialistisk Folkeparti.

Resultaterne af borgertopmødet indgår som oplæg til en folketingshøring, der finder sted på Christiansborg den 7. april 2016. Høringen efterfølges af et seminar for fremtidspanelet. I efteråret 2016 er der planlagt endnu en folketingshøring og et seminar om projektets resultater og politiske perspektiver før projektet afsluttes i 2017 med offentliggørelse af konklusioner og anbefalinger.

Læs mere om projektet og se alle publikationer og referater på www.tekno.dk

Udgiver

Fonden

Teknologirådet

Toldbodgade 12

1253 København K

Tlf. +45 33 32 05 03

www.tekno.dk

tekno@tekno.dk

Abonnement

Nyhedsbrevet kan modtages pr. email.

Tilmelding på:

rtt@tekno.dk

Tidligere nyhedsbreve

findes på:

www.tekno.dk

Fra rådet til tinget

TEKNOLOGIRÅDETS NYHEDSBREV TIL FOLKETINGET

Hovedformål	Arealets fordeling i dag	Ønsker og planer år 2050	Borgernes prioritering
Landbrug	61 %	Måske større	49 %
Energiproduktion på landbrugsjord	1 %	10 % ?	4 %
Skov	15 %	20 - 25 % ?	18 %
Natur- og vådområder	12 %	25 - 30 % ?	16 %
Sommerhus- og fritidsområder	1 %	1,5 % ?	2 %
Byområder	8 %	10 % ?	9 %
Transport	2 %	3 % ?	2 %
I alt	100 %	Mere end 130 %	100 %

Dagens afsluttende opgave var at sætte procenttal på den ønskværdige fordeling af hovedaktiviteterne på Danmarks areal i år 2050. Tabellen ovenfor viser gennemsnittet af deltagerens prioriteringer.

Direkte adspurgt mente 48 procent af deltagerne tidligere på dagen, at landbrugsarealet i fremtiden skal være uændret eller større. Men da regnestykket skulle gå op, måtte landbrugets dyrkede areal vige for mere skov og større naturområder, mere energiproduktion på landbrugsjord, voksende byer og større fritidsområder.

kombination med landbrug. Der var også mange forslag om mere natur, fødevareproduktion, energi og klimatilpasning i byerne og langs veje og jernbaner. Mange havde fokus på kombinationer af skov, natur, vådområder, klimatilpasning og energiproduktion i de bynære områder af det åbne land. Der var også forslag om, at sommerhusområderne ikke skal ligne parcelhuskvarterer, men rumme mere natur. Nogle mente, at man godt kan placere flere fritidsaktiviteter og fritidshuse i tilknytning til skovene og nedlagte landbrugsbygninger.

De mange forslag og advarsler vil blive bearbejdet og indgå i de kommende høringer i Folketinget og den endelige rapport, der kommer i 2017.

Skov og landbrug

På spørgsmålene om det samlede landbrugsareals størrelse og import af mere bæredygtigt dyrket foder fra udlandet var forsamlingen delt på midten. Skovområderne skal vokse, og det skal ikke primært være produktionsskov. Men i valget mellem de to andre muligheder, rekreativ skov med adgang for mange mennesker eller biodiversitetsskov hvor færdselen er begrænset for at skåne naturen, stod stemmerne lige. Et klart flertal mente, at vandløb

Udgiver

Fonden

Teknologirådet

Toldbodgade 12

1253 København K

Tlf. +45 33 32 05 03

www.tekno.dk

tekno@tekno.dk

Abonnement

Nyhedsbrevet kan modtages pr. email.

Tilmelding på:

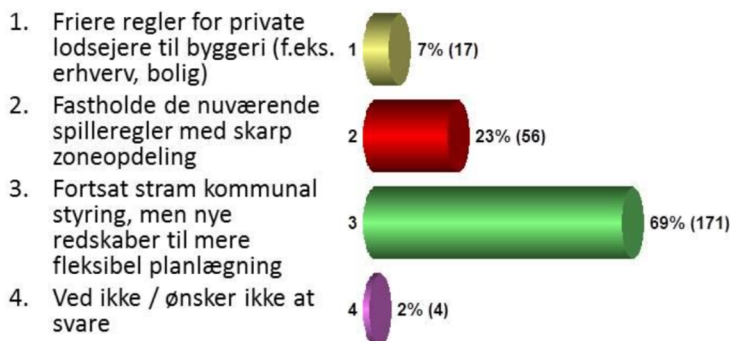
rtt@tekno.dk

Tidligere nyhedsbreve

findes på:

www.tekno.dk

6.2 Hvem skal bestemme, hvad der er tilladt i det åbne land (uden for byer og landsbyer)?

ikke, der er brug for mere fri adgang til naturen, skovene, kysterne og landbrugsområderne. Men et klart flertal sagde nej til at lempe bestemmelserne om, at man ikke må bygge og forandre bygninger i en afstand af 300 meter fra kysten.

Vedvarende energi

Danmark skal ikke importere biomasse til energi. Vi skal finde andre løsninger inden for landets grænser. Det mente et klart flertal. Konsekvent nok gik de fleste da også ind for, at landbruget bruger mere jord til energiformål.

Vindmøller må gerne placeres i det åbne land og gerne ved kysten, mente knap halvdelen af deltagerne. Men ikke spredt. Hellere samlet i vindmølleparker.

Bosætning på landet

Deltagerne svarede også på en række spørgsmål om deres bevæggrunde til at bo på landet – eller til at kunne tænke sig at gøre det. De fleste følte sig tiltrukket af at bo for sig selv i fred og ro, tæt på vild og åben natur.

Men der skal være kort og nem transport til den nærmeste by og jobmuligheder i nærmeste større by i stedet for landsbyen.

De større og mellemstore byer må efter flertallets mening gerne vokse. Det samme gælder motorveje og andre transportanlæg. Men et stort mindretal, 39 – 46 procent, svarede nej på disse spørgsmål.

Hvem skal bestemme?

I den gældende planlov ligger ansvaret for arealplanlægningen hos kommunerne. Da deltagerne blev spurgt, hvem der skal bestemme, hvor meget areal der primært skal benyttes til landbrug, skov, andre naturområder og sommerhus- og fritidsområder, svarede de fleste, at det skal afgøres af

staten eller eventuelle internationale aftaler. På andenpladsen kom regionerne eller et forpligtende tværkommunalt samarbejde. Kun et fåtal mente, at kommunerne skal bestemme det.

Den aktuelle debat om liberalisering af planloven blev berørt i det følgende spørgsmål: Hvem skal bestemme hvad der er tilladt i det åbne land? Kun 7 procent svarede, at der skal være friere regler for private lodsejere til byggeri. 23 procent ville fastholde de nuværende regler med skarp zoneopdeling. Et stort flertal på 69 procent gik ind for det tredje mulige svar: 'Fortsat stram kommunal styring, men nye redskaber til mere fleksibel planlægning.'

Fra rådet til tinget er skrevet og redigeret af journalist Ebbe Sønderriis.

Kontakt: Projektleder Gy Larsen, gl@tekno.dk

Tlf: 30 78 51 66

De sidste fem numre af Fra rådet til tinget:

Nr. 289: Er Danmark blevet for lille?

Nr. 288: Madspild

Nr. 287: Velfærdsteknologier

Nr. 286: Sikring mod Stormflod - hvem skal betale?

Nr. 285: Styrk it-sikkerheden

Fra rådet til tinget kan frit kopieres til egen brug og videresendes til interesserede. Der må kun citeres med kildeangivelse og kun linkes til visninger på måder, der fører hen til Teknologirådets hjemmeside. Yderligere rettigheder kan aftales ved henvendelse til Ebbe Sønderriis

Udgiver

Fonden

Teknologirådet

Toldbodgade 12

1253 København K

Tlf. +45 33 32 05 03

www.tekno.dk

tekno@tekno.dk

Abonnement

Nyhedsbrevet kan

modtages pr. email.

Tilmelding på:

rtt@tekno.dk

Tidligere nyhedsbreve

findes på:

www.tekno.dk